

Plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering

Consensum gymnasieskola

2024

Plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering

Huvudmannen ska se till att det en gång per år, för varje särskild verksamhet, upprättas en plan mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering. Det övergripande syftet med planen är att förebygga och motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, och ska vara aktuell i verksamhetens dagliga arbete. Planen ska utformas utifrån verksamhetens behov.

Planen mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering omfattar två parallella regelverk och områden med krav på aktiva åtgärder:

- Kränkande behandling regleras i skollagen (2010:800).
- Diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier regleras i diskrimineringslagen (2008:567).

Planen mot kränkande behandling och aktiva åtgärder mot diskriminering ska innehålla:

- Grunduppgifter för vilka verksamhetsformer som omfattas av planen.
- Utvärdering för hur åtgärderna i föregående årsplan har genomförts.
- Kartläggning och undersökning av verksamheten för att upptäcka risker för kränkande behandling och diskriminering.
- Rutiner för akuta situationer.
- Redogörelse av hur arbetet med främjande insatser för att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal utformas, hur uppföljning och händelserapportering görs och vem som är ansvarig.
- Redogörelse av arbetet med förebyggande åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever, hur uppföljning och händelserapportering görs och vem som är ansvarig.
- Redogörelse av arbetet med aktiva åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra diskriminering av anställda.

Kartläggning och undersökning kan ske på olika sätt, till exempel genom enkäter, individuella intervjuer eller gruppintervjuer, arbetsplatsträffar eller andra samtal. Kartläggning och undersökning av aktiva åtgärder mot diskriminering ska ske utifrån samtliga diskrimineringsgrunder och göras på en övergripande nivå för att identifiera de risker/hinder som finns på arbetsplatsen.

Diskrimineringsgrunderna:

1. Kön
2. Könsoverskridande identitet eller uttryck
3. Etnisk tillhörighet
4. Religion eller annan trosuppfattning
5. Funktionshinder
6. Sexuell läggning
7. Ålder

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Gymnasieskola

Ansvariga för planen

Rektor Annika Kjellemar och biträdande rektor Stefan Ekvall

Samtliga medarbetare på skolan ansvarar för att planen är ett levande dokument som efterlevs.

Vår vision och övergripande mål

Consensum är en hälsofrämjande skola som lägger stor vikt vid att du mår bra och upplever studieglädje. Skolan skall präglas av trygghet, respekt, meningsfullhet, begriplighet, hanterbarhet och personligt ansvar. Skolan ska vara fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Skolans vision är att studieformen och miljön på skolan ska utformas och planeras så de främjar möjlighet att varje elev utvecklar sin optimala kompetens, självkänsla och kreativitet.

- Alla elever skall kunna känna sig trygga på Consensum och bemötas och behandlas med respekt.
- All personal på Consensum skall arbeta aktivt med att förebygga, agera kring och dokumentera allt slags beteende och förhållningssätt som kan falla under diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Consensum ska ha ett systematiskt värdegrundsarbete för att främja en god och trygg arbetsmiljö.
- Skolan ska kontinuerligt granska den litteratur och material som används i utbildningarna.
- Consensum ska ha kontinuerlig kontakt med praktikplatser, handledare och chefer inom vård och omsorg och även inom det samhällsvetenskapliga området och diskutera värdegrund och människors lika värde utifrån lagarna och målen för kurserna.
- De studerande ska ha möjlighet att vara med och påverka arbetet med planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- De studerande ska ha möjlighet att vara med och påverka värdegrundsarbetet och den litteratur som används.
- Alla elever på skolan skall veta vem de kan vända sig till om de utsätts för kränkande behandling.

Planen gäller från

2024-01-10

Planen gäller till

2025-01-09

Elevernas delaktighet

Följande aktiviteter och åtgärder finns för att främja elevernas delaktighet i planen mot diskriminering och kränkande behandling på Consensum.

- **Elevbrevlåda:** Elever kan lämna frågor och synpunkter som mentorer ansvarar för och för vidare, till exempel, skolledning, skyddsombud etc.
- **Klassråd:** Mentorer ansvarar för att varje klass har ett klassråd med arbetsmiljö som en punkt. (Detta är under arbete där förslag på dagordning håller på att växa fram)
- **Presentation av planen:** Mentorer presenterar planen för samtliga elever under höstterminen (framöver i januari pga. byte av cykel) och samarbetar med kurator gällande förankring av planen.
- **APT:** Målet är att under vårterminen alt under läsåret 24/25 bjuda in elever på APT för att delge styrkor och utvecklingsområden på skolan.
- **Enkätundersökning:** En gång om året får Consensums elever svara på en enkät som utgör underlag för arbetet med diskriminering och kränkande behandling. Resultatet av enkäten diskuteras i Elevhälsoteamet och åtgärder vidtas därefter.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavarna informeras om planens innehåll på höstens föräldramöte. Samt informeras att planen finns på skolans hemsida från och med februari 2024.

Märk att Consensum har övergått till kalenderår istället för läsår för att synka med Lärande. Framöver sker denna information redan i januari.

Personalens delaktighet

Personalen arbetar med likabehandling såväl inom ramen för sina respektive ämnen och roller på skolan som i det dagliga mötet med eleverna. All personal skall vara delaktig i revidering av planen inför och under året. Elevhälsoteamet har huvudansvaret men arbetar för att alla är med.

Utvärdering

Beskriv hur föregående års plan har utvärderats

- Eleverna i åk 2 har svarat på Skolinspektionens enkät om trygghet.
- Enkätsvaren analyseras av elevhälsoteamet och åtgärder sattes in.
- Föregående års plan utvärderades samtidigt som trygghetsenkäten analyserades i Elevhälsoteamet
- Sammanställning av kränkingsanmälningar gjordes.

Delaktiga i utvärderingen av föregående års plan (*elever, medarbetare, vårdnadshavare etcetera*)

Elever och personal

Resultat av utvärderingen av föregående års plan

Trygghetsenkäten har noggrant analyserats och följts upp under våren 2023.

1. Rektor observerade samtliga klasser under en lektion.

2. Rektor gick ut tillsammans med lärare och mentorer i samtliga klasser på hela Consensum och samtalade med eleverna men även lät eleverna arbeta i workshopsgrupper med frågor som;

- Hur kan vi som skola få dig att känna dig mer trygg i skolan?

- Vad behöver du för att få mer studiero i klassrummet? Vad kan vi som skola göra för dig?

3. Alla inkomna svar utifrån ovan ställda frågor sammanställdes och Consensum skapade en handlingsplan för att öka studiero och trygghet.

Ökad bemanning av personal i öppna ytor på raster.

- Flyttade några elevskåp till en mer öppen yta.
- Kurator schemalades i uppehållsytor.
- Traditioner har införts såsom, FN dag och Nobeldag för hela skolan.

Consensum anlidade även Lunds kommun i ett projekt "Kärleken är fri" där flera yrkesprofessioner kom till skolan och arbetade med eleverna utifrån normer och värden.

Effekten av ovanstående har varit mycket bra. Idag är skolan åter igen en lugn plats för eleverna att vistas i. Flera av insatserna är kvar och är idag av främjande karaktär.

En extra trygghetsenkät skickas ut för åk 2 under vecka 9 2024 för att mäta nuläge samt att kunna göra en jämförelse med Skolinspektionens trygghetsenkät från hösten 2023. (240219)

Årets plan ska utvärderas senast

November 2024 i samband med att resultaten från trygghetsenkäten för åk 1-3 analyseras.

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

- Enkäter, Rektor
- Trygghetsvandringar, skyddsombud och kurator
- EHM, biträdande rektor
- Klassråd/elevråd, mentor
- Gruppsamtal, rektor
- Händelserapporter, rektor

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Se ansvarsfördelning ovan. Rektor sammankallar.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Till exempel enkäter, individuella intervjuer, gruppintervjuer, trygghetsvandringar, arbetsplatsträffar eller andra samtal, händelserapportering rörande kränkingsärenden samt hot och våld.

- Enkäter, lokal samt Lärandes trygghetsenkät
- Trygghetsvandringar
- EHM
- Klassråd/elevråd
- Gruppsamtal elever
- Incidentrapporter och händelserapporter rörande kränkingsärenden samt hot och våld etc.

Områden som berörs i kartläggningen

- Diskriminering (se *Aktiva åtgärder* nedan)
- Kränkande behandling

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna har bidragit genom att besvara trygghetsenkäten samt i anmälningar av diskriminering och kränkande behandling. Eleverna var även delaktiga i framtagandet av handlingsplanen för att öka trygghet och studiero på skolan.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Elevernas enkätsvar har delgivits personalen. Personalen har involverats genom diskussioner i arbetslagen och Elevhälsomöten och arbetat fram en handlingsplan.

Resultat av kartläggningen

Handlingsplan i korthet:

Skolledningen har sammanfattat allt material och diskuterat med Utvecklingsgruppen.

- Skolan ska erbjuda innehållsrika och varierade lektioner med en tydlig struktur.
- Eleverna ska erbjudas mer inflytande och delaktighet
- Skolan ska skapa traditioner på skolan där personal ansvarar för olika evenemang, t ex Våffeldag, kanelbullensdag, semmeldag, Nobel, FN, Lucia, Halloween, Pi-dag. Alla hjärtans dag.
- 2 st friluftsdagar per år
- Införande av tvålärarskap i flera kurser
- Bibliotek även nere
- 2 st ståbord i varje klassrum
- Avskärmningar i varje klassrum, fler hörselkåpor, mer inbjudande möblering

Främjande insatser

Syftet med skolans främjande arbete är att skapa en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för alla elever och all skolpersonal, där alla elever har maximala möjligheter att lära och utvecklas. Det uppnås när

Lärande

personal och elever både i ord och handling visar respekt för allas lika värde oavsett såväl kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder som andra omständigheter som gäller den enskilde som person. För att främja alla barns och elevers utveckling och lärande, trygghet, studiero och hälsa är värdegrundsarbete med exempelvis likabehandling, normmedvetenhet, arbetsklimat präglat av samarbete och tillitsfulla relationer samt elevers delaktighet och inflytande i fokus för det främjande arbetet.¹

Områden som berörs av insatsen

- Diskriminering (se *Aktiva åtgärder* nedan)
- Kränkande behandling

Mål

- Alla elever skall kunna känna sig trygga på Consensum och bemötas och behandlas med respekt.
- All personal på Consensum skall arbeta aktivt med att förebygga, agera kring och dokumentera allt slags beteende och förhållningssätt som kan falla under diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- De studerande ska ha möjlighet att vara med och påverka likabehandlingsarbetet och planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- De studerande ska ha möjlighet att vara med och påverka värdegrundsarbetet och den litteratur som används.

Insats

- Den framtagna handlingsplanen fortsätter.
- Consensum arbetar fortlöpande med att säkerställa att eleverna har god studiero och trygghet.
- Vid varje läsårsstart går respektive mentor igenom, med samtliga klasser, Ordningsregler, Sikte och Ledstång "Ordning och studiero".
- Vid varje läsårsstart genomförs gruppstärkande aktiviteter i förebyggande syfte i form av en gemensam aktivitetsdag för samtliga elever i årskurs 1.
- Alla klasser har en summa att användas till gruppstärkande aktiviteter under läsåret tillsammans med undervisande lärare och mentor/er.
- Ett annat exempel är att rektor säkerställer med olika professioner, hög vuxennärvaro i skolans samtliga lokaler.
- Rektor tillsammans med elevhälsoteamet arbetar med möblering i skolans lokaler, även inne i klassrummen.
- Under mentorssamlingarna arbetar mentorerna mycket med klassen angående värdegrundsfrågor där elever får göra till exempel olika värderingsövningar.

¹ Skolverket (2019), Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling, sid 16.

- Genomföra kontinuerliga utvärderingar som innefattar innehåll i utbildningen, kurslitteratur, studiesätt och examinationsform. På så sätt får personalen och rektor information och signaler om något behöver åtgärdas. Det är varje kurslärare som ansvarar för att utvärderingar görs efter varje undervisningsperiod.
- Arbete med normmedvetenhet även i relation med betyg och bedömning.

Uppföljning

- De gruppstärkande aktiviteterna följs upp i samband med att de genomförs.
- Elevernas utvärderingar samlas ihop och behandlas på personalmöte.
- Handledarutbildningarna följs upp av deltagarna i samband med genomförandet och genom trepartssamtal med elev och handledare.

Tidsplan

- Löpande under 2024

Ansvarig

- Rektor

Förebyggande åtgärder

Syftet med det förebyggande arbetet är att avvärja risker. Som grund för arbetet ligger regelbundna kartläggningar av de risker för diskriminering och kränkande behandling som finns i den egna verksamheten. Arbets sättet kan också användas bredare för att avvärja andra risker såsom användning av droger, ohälsa eller andra problem som skolan befarar. Målet är att genomföra förebyggande insatser med utgångspunkt i den egna verksamhetens identifierade styrkor och svagheter. Det förebyggande arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och ska involvera alla.²

Områden som berörs av åtgärderna

- Diskriminering (se *Aktiva åtgärder* nedan)
- Kränkande behandling

² Skolverket (2019), Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot diskriminering och kränkande behandling, sid 52.

Mål

- Eleverna ska veta att de vuxna alltid kommer att göra tillräckligt om någon elev blir utsatt eller på annat sätt upplever sig otrygg.
- Eleverna ska uppleva att de blir lyssnade på och får vara med och påverka.

Åtgärd

- Ha trygghet- och värdegrundsfrågor på elevrådets dagordning.
- Diskutera och befästa ordningsreglerna och rutinen för kränkande behandling i personalgruppen samt i samtliga klasser.
- Mentorsarbete i form av systematisk planering med sikte på gruppdynamik, trygghet, byggande av relationer och värdegrund.
- Tydlig uppföljning, analys och återkoppling av alla kränkingsärenden.

Uppföljning

- Elevrådets värdegrundsarbete följs upp av rektor efter varje möte. (läsåret 24 - 25)
- Arbetet med ordningsreglerna följs upp i samband med att de revideras i oktober 2024.
- Mentorarbetet följs upp av rektor på mentorsmöten.
- EHT följer upp kränkingsärenden på sina möten.

Tidsplan

- Sker löpande under 2024

Ansvarig

- Rektor

Rutiner för akuta situationer

Riktlinje

På Consensum råder nolltolerans mot all kränkande behandling

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Man kan vända sig till all personal på Consensum. Exempel på vem man kan vända sig till är:

Rektor: Annika Kjellemar, annika.kjellemar@consensum.se

Bit. Rektor: Stefan Ekvall, stefan.ekvall@consensum.se

Skolkurator: Jimmy Pettersson, jimmy.pettersson@consensum.se

Elevers lärare eller mentor

Rutin för att tidigt upptäcka och förhindra kränkande behandling

All personal på skolan ska reagera och meddela skolledning eller elevhälsoteam vid misstanke om att det förekommer kränkande behandling. Alla elever uppmanas att berätta för någon vuxen på skolan om de upplever sig själva (eller om de ser någon annan) bli kränkta.

Personalen rör sig i skolans lokaler. Personalen samverkar för att skapa goda relationer mellan lärare - elev. Personalen för en kontinuerlig dialog om hur elevernas skolsituation ser ut. Skolan har mentorer som inte är betygssättande vilka elever kan vända sig till för samtal om sin skolsituation.

Personalen arbetar aktivt för ett normkritiskt tänkande och visar intresse för elevernas tankar och åsikter kring detta område för att på så vis signalera nolltolerans kring trakasserier och kränkningar

Rutin för att anmäla, utreda, åtgärda och följa upp kränkningar mellan elever

- Alla kränkningar anmäls skyndsamt till rektor och huvudman genom att anmälan skickas via TopDesk.
- Vårdnadshavare kontaktas och involveras om eleven är under 18 år. Vårdnadshavare informeras skyndsamt (inom 24h) och en utredning påbörjas.
- Samtal med berörda elever ska ske skyndsamt, om möjligt samma dag.
- Akuta och långsiktiga åtgärder beslutas utifrån vad som hänt. Här finns möjlighet att koppla in kurator, skolsköterska, polis eller andra externa parter som t.ex. BUP.
- Utredning och uppföljning dokumenteras i elevakt, Prorenata.
- Datum för uppföljning skall sättas och det bör vara högst fyra veckor efter att handlingsplanen upprättats.

- Om situationen inte löser sig på ett tillfredsställande sätt för de inblandade kontaktas åter rektor då denna har huvudansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Rutin för att anmäla, utreda, åtgärda och följa upp när personal kränker elev

- Alla kränkningar anmäls skyndsamt till rektor och huvudman genom att anmälan skickas i via TopDesk.
- Vårdnadshavare kontaktas och involveras om eleven är under 18 år. Vårdnadshavare informeras skyndsamt (inom 24h) och en utredning påbörjas.
- Samtal med utsatt elev sker skyndsamt. Rektor ansvarar för att utreda och åtgärda.
- Akuta och långsiktiga åtgärder beslutas utifrån vad som hänt. Här finns möjlighet att koppla in kurator, skolsköterska, polis eller andra externa parter som t.ex. BUP.
- Utredning och uppföljning dokumenteras i elevakt, Prorenata.
- Datum för uppföljning skall sättas och det bör vara högst fyra veckor efter att handlingsplanen upprättats.
- Om det är någon av rektorerna som upplevs kränka en elev kan man vända sig till skolans huvudman – Lärande i Sverige AB:

Johan Emilas, Skolchef Johan.emilas@larande.se

Carina Ljung, Gymnasiechef Carina.ljung@larande.se

Aktiva åtgärder mot diskriminering

Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Varje enskild verksamhet ska arbeta med aktiva åtgärder enligt lagens krav.

Arbetet med aktiva åtgärder ska ske i samverkan med elever och anställda inom verksamheterna i fyra steg genom att:

1. **Undersöka** om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. **Analysera** orsaker till upptäckta risker och hinder
3. **Vidta** de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. **Följa upp** och utvärdera arbetet enligt 1-3

Aktiva åtgärder mot diskriminering för barn elever och studerande

Utbildningsmyndighetens arbete med aktiva åtgärder för barn, elever och studerande ska ske inom fem områden:

1. Antagnings- och rekryteringsförfarande
2. Undervisningsformer och organisering av utbildningen
3. Examinationer och bedömningar av studenternas prestationer
4. Studiemiljö
5. Möjligheter att förena studier med föräldraskap

Områden som berörs av åtgärderna

- Diskriminering

Mål:

Lärande

Alla elever ska bedömas likvärdigt och rättssäkert, oberoende av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Åtgärd

Kompetensutvecklingsinsats angående normmedvetenhet för all personal fortsätter under vt 2024, och sker i samarbete med region Syd.

Uppföljning

Följs upp genom utvärderingar i samband med utbildningstillfällen.

Tidsplan

Påbörjades ht 2023. Ny plan skrevs i jan 2024 då Consensum har ändrat cykeln för att ha samma som Lärande. Denna plan och slutförs i december 2024

Ansvarig

Rektor

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev eller en medarbetare sämre än andra och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att någon missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev eller medarbetare på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en persons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att den utsatte känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ex:

- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen.
- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans.
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där.
- Thomas, som är mörkhyad, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa".
- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt.

Lärande

- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp.
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.”
- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något.
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande. Ex:

- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en persons värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier. Både medarbetare och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling. Ex:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Befogad tillrättavisning

En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven i fråga kan uppleva den som kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av

trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Ex:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej".

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsöverskridande identitet eller uttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Ex:

- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och i stället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter. Ex:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp.
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A i betyg, då svenska inte är hennes modersmål.

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Ex:

- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen.

Lärande

- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Ex:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp.
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!"

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Ex:

- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans.

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen. Ex:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta.

Lärande

Länkar som stöd

Kränkande behandling

[Skollag \(2010:800\) Svensk författningssamling 2010:2010:800 t.o.m. SFS 2021:452 - Riksdagen](#)

[Förordning \(2006:1083\) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling Svensk författningssamling 2006:2006:1083 t.o.m. SFS 2016:1011 - Riksdagen](#)

[Åtgärder mot kränkande behandling - Skolverket](#)

[Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar - Skolverket](#)

Aktiva åtgärder

[Diskrimineringslag \(2008:567\) Svensk författningssamling 2008:2008:567 t.o.m. SFS 2017:1128 - Riksdagen](#)

[Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering | DO](#)

[Aktiva åtgärder mot diskriminering - checklista | DO](#)